

Zápis

z obhajoby disertační práce PhDr. Jana Jireše

konané dne 6. 9. 2012

téma práce: „Role Střední Evropy v americké zahraniční politice po studené válce“

přítomní: PhDr. Jan Jireš (kandidát)

Doc.PhDr.Ing. Milan Znoj, CSc. (předseda komise)

Prof.PhDr. Pavel Barša, PhD. (školitel a člen komise)

Prof.PhDr. Jiří Kocián, CSc. (člen komise)

PhDr. Jan Bureš, PhD. (člen komise) – omluven

Mgr. Jiří Ellinger, PhD. (oponent)

PhDr. Michal Kořan, PhD. (oponent)

Předseda komise doc. Znoj zahájil obhajobu a představil přítomným kandidáta.

Školitel prof. Barša představil doktoranda a seznámil komisi s uchazečem a jeho disertační prací.

Kandidát PhDr. Jireš seznámil přítomné se svou disertační prací. Sdělil zejména: záměr analyzovat americkou intelektuální debatu o roli Střední Evropy v americké zahraniční politice. Měl v úmyslu identifikovat názorové pozice v rámci debaty týkající se relevance Střední Evropy pro americké zájmy. Názorové pozice jednotlivých aktérů debaty se pokoušel zařadit především podle dvou používaných typologií, z nichž první představuje klasické dělení na realisty, liberály a neokonzervativce, zatímco druhá je typologie Waltera Russella Meada, která rozlišuje jeffersonisty, hamiltonisty, wilsonisty a jacksonisty. Zmínil i typologii podle velkých strategií (například internacionalismus versus izolacionismus). Jelikož ani jedna z používaných typologií nevyhovovala plně kandidátovým záměrům, přišel s typologií vlastní. S pomocí všech těchto nástrojů chtěl analyzovat obsah amerického diskursu na výše uvedené téma.

Poté oponenti doktor Ellinger a doktor Kořan přednesli závěry svých posudků. Doktor Ellinger zalitoval, že se kandidát věnoval téměř výhradně americké debatě o rozšíření NATO z devadesátých let a nerozepsal se více například o diskusi týkající se invaze do Iráku v roce 2003 nebo projektu protiraketové obrany George Bushe mladšího. Rovněž zmínil ahistoričnost Meadovy typologie. Celkově disertační práci kandidáta posoudil kladně a doporučil ji k obhajobě. Doktor Kořan pochválil kandidáta, že se v disertační práci vyhnul úskalí možné politizace a zůstal na úrovni objektivní analýzy. Poté se kriticky vyjádřil k podle něho příliš širokému záběru práce. Jeho hlavní výtkou se týkala toho, že kandidát se podle jeho názoru při vysvětlování použité metodologie přihlásil k diskursivní analýze, avšak nedodržel její pravidla. Práci k obhajobě nedoporučil.

Kandidát PhDr. Jireš odpovídá na posudky oponentů. Hájí téměř výhradní orientaci na americkou debatu o rozšíření NATO v devadesátých letech s tím, že se stala jakýmsi vzorem pro všechny příští americké diskuse o Střední Evropě a je v nich neustále zpřítomňována. Ke kritice týkající se nedodržení pravidel diskursivní analýzy řekl, že si vytkl více cílů než jen diskursivní analýzu a neměl v úmyslu prohlásit ji v práci za svou metodu. Řekl, že při psaní o „diskursivní analýze“ měl na mysli diskurs v původním smyslu, tedy debata či diskuse, a tento diskurs chtěl analyzovat. Tvrdil tedy, že domněnka o tom, že chtěl použít metodu nazvanou diskursivní analýza je pouhé nedorozumění.

Konec úvodní části obhajoby.

Diskuse:

Prof. Barša souhlasil s tím, že Meadova typologie je ahistorická, ale tvrdil, že to nemusí vadit, pokud funguje. Řekl, že kandidát ve své disertaci mimo jiné právě testoval, zda je tato typologie funkční, přičemž zjistil, že ne zcela, což byl jeden z důvodů, proč navrhl vlastní typologii. Také prohlásil, že kandidát se ve své disertaci opravdu nedržel metody diskursivní analýza.

PhDr. Jireš znovu prohlásil, že nechtěl dělat diskursivní analýzu v dnešním smyslu, kdy je tímto termínem myšlena specifická metoda.

Doc. Znoj řekl, že americká debata o rozšíření NATO opět může být chápána jako pokračování nějaké dřívější základnější diskuse, například jestli Američané mají, či nemají po

druhé světové válce zůstat v Evropě. Nejde tedy podle něj identifikovat nějakou zakladatelskou debatu o vztahu USA k Evropě. Dále řekl, že práce mohla obsahovat reflexi celkové americké diskuse o Evropě, tedy nejenom o Střední Evropě. Také by podle něho bylo dobré nějak osvětlit spojitost mezi intelektuální debatou o zahraniční politice a samotnou politikou.

PhDr. Jireš řekl, že odhalit jasnou kauzální spojitost mezi intelektuální debatou a politikou je nemožné, a tak se o to ve své disertační práci nepokoušel. Dále tvrdil, že celková americká debata o Evropě v jeho disertaci přítomná je, byť ne vždy explicitně.

Prof. Kocián pochválil kandidáta za erudici a snahu o inovativní přístup.

Doktor Ellinger řekl, že by bylo dobré rozšířit kandidátovu disertační práci o další americké zahraničněpolitické diskuse, například o Rusku.

Doktor Kořan vyjádřil uspokojení nad odpověďmi kandidáta na své výhrady.

Konec diskuse.

Komise navrhla udělit titul doktor (PhD.).

Zapsal: Ondřej Kostka

Podpis předsedy komise: